

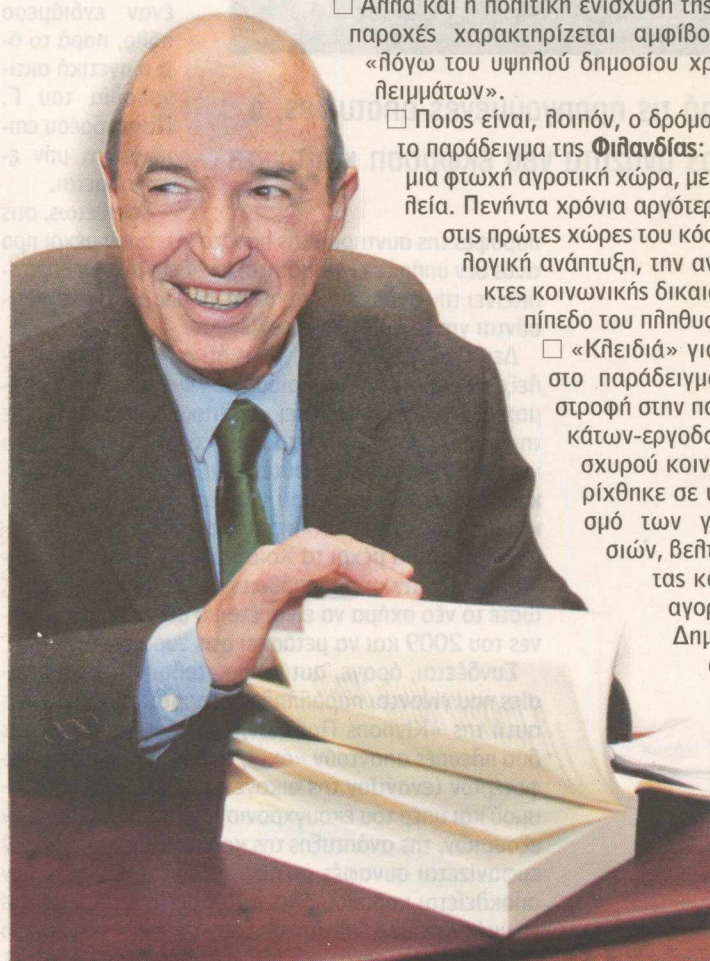
Κώστας Σημίτης
Η κρίση

πόλις

«Προσωρινή ασπίδα η ΟΝΕ στην ύφεση»

Του ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ

Το μοντέλο
της Φιλανδίας
προτείνει στο
νέο του βιβλίο
για την κρίση
στην οικονομία
ο Κ. Σημίτης

Δυσόινες είναι οι προβλέψεις του **Κ. Σημίτη** για το βάθος και την έκταση της οικονομικής θύελλας, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ο πρώην πρωθυπουργός στο νέο βιβλίο του με τον χαρακτηριστικότατο μονολεκτικό τίτλο «Η κρίση» (εκδόσεις «Πόλις») υποστηρίζει ότι το πρόβλημα «βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και θα διαρκέσει πολύ».

□ Στις 115 σελίδες του πονήματός του, ο Κ. Σημίτης διαχωρίζει τη θέση του από την εκτίμηση ότι βλέπουμε τον επιθανάτιο ρόγχο του καπιταλισμού. Αντιθέτως, διαπιστώνει πως οι δυνάμεις που μπήκαν μπροστά «στην υπόθεση εξορθολογισμού του συστήματος, **δεν** έχουν στρατηγικό στόχο τη ριζοσπαστική αλλαγή του». Ακριβώς όπως συνέβη και μετά την ύφεση του '29 και τους δύο παγκόσμιους πολέμους.

□ Αρα, θα επιστρέψουμε στην προτέρα κατάσταση, στο «business as usual»; Όχι, απαντά ο Κ. Σημίτης: «Ο,τι είναι πιθανό να προκύψει σήμερα, είναι **νέες μορφές οργάνωσης** της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας και νέες αντιλήψεις για τη σχέση κράτους και αγοράς».

□ Κατά τον συγγραφέα, το διακύβευμα της επόμενης μέρας της κρίσης θα αφορά το ρόλο του **κράτους**: «θα είναι ασυνόμοτος της αγοράς ή θα έχει άποψη για τη λειτουργία της και θα μεριμνά ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα και των απλών πολιτών;»

Το στοίχημα είναι ανοιχτό και θα κριθεί στο μέλλον

από τη στάση των πολιτικών ηγεσιών αλλά και των κοινωνικοπολιτικών αγώνων που θα διαμορφώσουν την κρατική παρέμβαση.

□ Δύσκολα τα πράγματα και για την ελληνική οικονομία, καθώς ο Κ. Σημίτης πιστεύει ότι η ασπίδα της ΟΝΕ θα λειτουργήσει μόνο προσωρινά απέναντι σε μια **ύφεση** που θα έχει διάρκεια. Υπάρχουν, άλλωστε, τα αντικειμενικά στοιχεία: οι μακροχρόνιες υστερήσεις που αντιμετωπίστηκαν από την κυβέρνηση ευκαιριακά, καθώς και το γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας στηρίζεται στην οικοδομή και τον τουρισμό. Δύο δραστηριότητες εξαιρετικά ευπρόσβλητες.

□ Υπάρχουν, ωστόσο, και οι **πολιτικές** αιτίες: «η κυβέρνηση δεν έχει σχέδιο, κινείται σπασμωδικά, βλέποντας και κάνοντας. Όλα αφήθηκαν στον αυτόματο πιλότο της αγοράς και η ηγεσία της συντηρητικής παράταξης έστειλε το μήνυμα ότι όλα επιτρέπονται για την πραγματοποίηση του εύκολου και γρήγορου κέρδους».

□ Επιφυλακτικός εμφανίζεται ο πρώην πρωθυπουργός απέναντι στα **επιδόματα**, που τόσο η κυβέρνηση όσο και το ΠΑΣΟΚ υιοθετούν ως μέσο ανακούφισης των ασθενεσέτερων. Και γράφει με τόλημν το εξής:

«Επιδόματα με ασαφή κριτήρια, σε έναν απροσδιόριστο κύκλο προσώπων και ιδίως εκείνα που πρόκειται να δοθούν "εφάπαξ" είναι αμφίβολο αν περιορίζουν τις ανισότητες. Μάλιστα συντελούν στην εμπέδωσή τους, με αφαίρεση πόρων από κρίσιμες πολιτικές».

□ Αλλά και η πολιτική ενίσχυση της **κατανάλωσης** με δημόσιες παροχές χαρακτηρίζεται αμφίβολης αποτελεσματικότητας, «λόγω του υψηλού δημοσίου χρέους και των υψηλών ελλειμμάτων».

□ Ποιος είναι, λοιπόν, ο δρόμος; Ο Κ. Σημίτης επικαλείται το παράδειγμα της **Φιλανδίας**: «Το 1950 η Φιλανδία ήταν μια φτωχή αγροτική χώρα, με κύρια πηγή πλούτου την ξυλεία. Πενήντα χρόνια αργότερα συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πρώτες χώρες του κόσμου όσον αφορά την τεχνολογική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, τους δείκτες κοινωνικής δικαιοσύνης και το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού».

□ «Κλειδιά» για τον πρώην πρωθυπουργό στο παράδειγμα της Φιλανδίας ήταν: Η στροφή στην παιδεία, η συνεργασία συνδικάτων-εργοδοσίας και η ύπαρξη ενός ισχυρού κοινωνικού κράτους. Αυτό στηρίχθηκε σε υψηλή φορολογία, περιορισμό των γραφειοκρατικών διαδικασιών, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στην απελευθέρωση των αγορών, αλλά με παρουσία του Δημοσίου, ιδίως σε θέματα σχεδιασμού.

■ Η εμπειρία της Φιλανδίας δείχνει ότι η απόστασή μας από τις αναπτυγμένες χώρες δεν είναι κάτι το αμετάβλητο: «Μπορούμε να την περιορίσουμε, αρκεί να το θελήσουμε», καταλήγει με αισιόδοξο μήνυμα ο Κ. Σημίτης.